

РЕЦЕНЗІЇ

**Фінансова система України –
пріоритетний напрямок фінансово-правових
досліджень в Україні**

Фінансова система є об'єктивно необхідною, однак вона стихійно не проявляється. Її вплив на розвиток суспільства можливий тільки через планомірні дії держави. Тож пильна увага до тематики фінансової системи обумовлена тим, що у фінансовій сфері української держави мають місце активні перетворення, які обумовлюють стрімкий розвиток різного роду фінансових відносин, в тому числі податкових правовідносин, бюджетних, валютних, банківських та інших відносин грошово-майнового характеру. Подібні явища викликані різними передумовами, причинами яких є як власне правові, так і політичні, фінансово-економічні, соціальні та ін. Одна з зазначених передумов - спроба наблизити фінансову практику України до фінансово - економічної практики зарубіжних держав, особливо тих, в яких фінансова система досягла високого рівня нормативної правової регламентації внаслідок проведених в суспільстві соціально-економічних, політичних реформ, що відповідають потребам населення і держави в цілому. Такі держави прагнуть максимально чітко відрегулювати, організувати в рамках фінансової системи грошові процеси, що складаються. Це спонукає інші держави, у тому числі Україну, запозичувати досвід стабілізації фінансової системи через нормативний вплив на відповідні суспільні відносини.

Від оптимально функціонуючої фінансової системи країни залежить фінансове забезпечення різних сфер суспільного життя. Саме дослідженню фінансової системи України у сучасних умовах, виявленню взаємозв'язків між різними ланками фінансової системи, характеристиці базових та додаткових сфер фінансової системи і присвячена монографія А.С. Нестеренко: «Фінансова система України: проблеми теорії»*. Особливого значення дослідження набуває у зв'язку з подіями останніх років, коли прийнято Закон України «Про запобігання фінансової катастрофи та становлення передумов для економічного зростання в Україні».

У першому розділі монографії автор, досліджуючи методологічні засади визначення фінансової системи України, окреслює основні етапи розвитку наукової думки щодо «фінансів» та «фінансової системи», викладає загальну методику й основні методи дослідження, розкриває публічний та приватно-правовий аспекти поняття «фінансів» щодо визначення фінансової системи, визначає фінансову систему в матеріальному, економічному та правовому аспектах, аналізує функції фінансової системи та визначає принципи фінансової системи держави. А.С. Нестеренко справедливо зазначає, що на даний час відсутнє легальне визначення фінансової системи та пропонує закріпити на законодавчому рівні поняття та структуру фінансової системи України (а саме у Конституції України), що позитивно відобразиться на одностайному розумінні цієї складної економічної категорії, що має велике значення для розвитку суспільства і держави.

Характеризуючи у другому розділі монографії структуру фінансової системи, автор визначає науково обґрунтовану концепцію фінансової системи як складної

* Нестеренко А. С. Фінансова система України: проблеми теорії : монографія / А. С. Нестеренко. – О. : Фенікс, 2014. – 576 с.

багаторівневої системи відкритого типу, що є структурованим комплексом певним чином організованих і взаємопов'язаних складових, об'єднаних спільним функціонуванням і єдиною метою. На основі цієї концепції сформульовано поняття фінансової системи України.

Третій розділ монографії присвячений дослідженню базових сфер фінансової системи, у четвертому розділі характеризуються додаткові сфери фінансової системи. Автором вперше окреслено існування двох сфер фінансової системи: базові та додаткові (грунтуючись на їхній участі у політичному, суспільному, економічному житті суспільства). До базових сфер автор включає: публічні фінанси; фінанси суб'єктів господарювання. До додаткових сфер: фінансові ринки та міжнародні фінанси. Такий підхід автора є нововведенням щодо складу фінансової системи України, яка перебуває у стані ринкових відносин.

Саме структура сучасної фінансової системи країни є основою для структурування системи українського фінансового права, а також системи фінансового законодавства. У зв'язку з цим питання про диференціацію ланок фінансової системи має настільки важливе значення як у теоретичному, так і в нормотворчому і правозастосовному аспектах.

Важливе значення у монографії приділено змісту складових фінансової системи України. А.С.Нестеренко розглядає фінансову систему України у трьохрівневому варіанті, що дозволяє більш точно визначити місце кожного елементу фінансової системи держави, а також простежити їх взаємозв'язки.

У роботі розглянуті такі питання як сутність та зміст фінансової системи України, правове регулювання, основні проблемні питання щодо функціонування фінансової системи. Досліджені особливості такої складової фінансової системи України, як інститут кредитування. Цікавим є підхід автора щодо інституту кредитування, який пропонується розглядати у трьох видах: державний, муніципальний та банківський. Нестеренко А.С. вносить конкретні пропозиції щодо місця кожного виду наведених кредитних відносин у різних сферах та ланках фінансової системи України.

Зроблені автором узагальнення, висновки та пропозиції можуть бути використані у подальших наукових розробках з питань функціонування фінансової системи України, а також у практичній діяльності у вигляді практичних рекомендацій.

Таким чином, враховуючи наведені, та багато інших позитивних моментів даного монографічного дослідження, вважаємо, що воно є цінним як з теоретичної, так і з методологічної точки зору. Монографія Нестеренко А.С. «Фінансова система України: проблеми теорії» представляє собою цілісне, оригінальне, актуальне наукове дослідження.

Дмитренко Е. С., Головний науковий співробітник
відділу досліджень проблем протидії
злочинності Науково-дослідного інституту
Національної академії прокуратури України,
доктор юридичних наук, професор

